

Notat

Til -
Kopi til -
Fra Pernille Stampe Jakobsen
Sagsnr./Dok.nr. 2014-40032 / 2014-40032-25

Miljø- og Energiplanlægning -
brugerfinansieret

Miljø- og Energiforvaltningen
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby

Init.: PSJ

07-08-2015

Notat - Begrundelse for pålæg

Pålægget er et led i at beskytte grundvandet ved Horsens-Langholt Vandværk, som beskrevet i "Indsatsplan for Hammer Bakker og Tylstrup", der omfatter Horsens-Langholt Vandværks indvindingsopland.

Ejendommen:

Ejendommens samlede areal udgør ifølge tingbogen 83 ha 1415 m², heraf vej 5.938 m².

Der pålægges i overensstemmelse med indsatsplanen dyrkningsdeklaration for nitrat og pesticider på matrikel nr. 14c Horsens By, Horsens.

Matr. nr. 14c, Horsens By, Horsens er beliggende i indvindingsoplandet for Horsens-Langholt Vandværk, mens en del af arealet desuden ligger i kildepladszonen.

For den del af matr. nr. 14c, der ligger i kildepladszonen, er målsætningen i indsatsplanen maksimal nedsivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen og ingen anvendelse af pesticider.

For den del af matr. nr. 14c, Horsens By, Horsens, der er beliggende i indvindingsoplandet for Horsens-Langholt Vandværk, men uden for kildepladszonen, er målsætningen alene en maksimal nedsivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen.

Matriklen udgør et areal på ca. 12,5 ha, hvoraf ca. 3,2 ha desuden ligger i kildepladszonen, som den er vist i Indsatsplanen. Frem for at følge kildepladszonens afgrænsning stringent, vælges en mere hensigtsmæssig arrondering af marken, således at arealet, hvorpå der pålægges restriktioner mod brug af nitrat og pesticider bliver til 5 ha.

Baggrund

Horsens-Langholt Vandværk er vigtig for forsyning af Langholt-området med rent drikkevand og de seneste år solgt omkring 95.000 m³ vand. Vandværket er desuden forbundet med Vodskov Vandværk og udgør således Vodskov Vandværks sikkerhedsforsyning.

Indvindingsoplandet for Horsens-Langholt Vandværk er i Vandplanen udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser. Arealet er endvidere udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde og indsatsområde for nitrat.

For at sikre at forbrugerne i Langholt også i fremtiden kan forsynes med rent, urenset drikkevand, vedtog udvalget for Teknik og Miljø, Nordjyllands Amt, den 5. december 2006 indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Hammer Bakker og Tylstrup, herunder Horsens-Langholt Vandværk. Indsatsplanen er bl.a. udarbejdet i henhold til Lovbekendtgørelse nr. 130 af 26. februar 1999 om vandforsyning m. m samt Bekendtgørelse nr. 494 af 28. maj 2000 om indsatsplaner.

Med baggrund i Naturstyrelsens brev dateret den 6. oktober 2011 til alle kommuner, er området, som arealet ligger i, udpeget til også at være sårbart over for pesticider, idet området er udpeget som nitratfølsomt indvindingsopland med stor grundvandsdannelse.

Aalborg Kommune vurderer, at det med baggrund i vandkvaliteten og indsatsplanen er nødvendigt at pålægge rådighedsindskrænkninger efter Miljøbeskyttelseslovens § 26a med maksimal nedsivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen og ingen anvendelse af pesticider for den del af arealet, der ligger i kildepladszonen, mens pålægget for den resterende del af arealet alene omfatter en maksimal nedsivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen.

Indsatserne i indsatsplanen er fastsat med baggrund i områdets nitratsårbarhed og under hensyn til, hvor der sker grundvandsdannelse. Kortlægningen har vist, at der er behov for en særlig indsats over for nitrat i indvindingsoplandet til Horsens-Langholt Vandværk. Indvindingsoplandet til Horsens-Langholt Vandværk er derfor i indsatsplanen udpeget som prioritet 1, med en målsætning om maks. 25 mg nitrat pr i det vand, der forlader rodzonen.

Den generelle målsætning for indsatsområderne i indsatsplanen er at anvendelse og håndtering af pesticider begrænses mest muligt, mens det for Horsens-Langholt er præciseret at kildepladszonen skal friholdes for anvendelse og håndtering af pesticider.

Rådighedsindskrænkninger på den pågældende ejendom pålægges med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 26a.

Grundvandets sårbarhed og kvalitet

Området ved Horsens-Langholt Vandværk er domineret af sandlag, med få lerindslag omkring grundvandsspejlet der er tynde (under 10 m) og usammenhængende. Grundvandet i området findes således i et frit magasin, hvor der alt andet lige er større risiko for forurening end ved et spændt magasin. Der er indikationer af et tykt lerlag (over 20 m) dybere end 30 m under terræn. Vandværket indvinder dog over dette. Grundvandsspejlet er jf. rovdandspejlet i borerne ca. 9 m under terræn.

Vandet fra boring DGU-nr. 27.971 indeholdt i 2006 i 42 mg nitrat/l og i den seneste analyse fra 2012 var nitratindeholdet 50 mg/l. Drikkevandskvalitetskriteriet er 50 mg nitrat pr. l.

Vandet fra boring DGU-nr. 27.573 indeholdt, da boringen blev etableret i 1983, 11 mg nitrat/l. I 2011 var nitratindeholdet oppe på 56 mg/l, mens det i 2013 var faldet til 48 mg/l efter ibrugtagningen af boring DGU-nr. 27.1181. Der er i 2006 og 2009 fundet Desisopropyl Atrazin i boring DGU-nr. 27.573.

DGU-nr. 27.1181 er den nye boring der er taget i brug i 2011, hvor nitrat indholdet var 1,0 mg nitrat/l, mens indholdet i den seneste prøve fra 2013 var på 38 mg/l. Der er desuden i 2013 fundet DEIA.

Vandet leveret fra vandværket indeholdt i perioden 2010-2011 mellem 50 og 52 mg nitrat/l, mens det de seneste par år har været under 40 mg/l.

Der blev i 2002, 2004 og 2005 fundet pesticider i det vand der blev leveret til forbrugerne, dog under grænseværdien.

En handlingsplan for Horsens-Langholt Vandværk fra 2008 beskriver, at kildepladsen er sårbar overfor miljøfremmede stoffer og drikkevandet overholder knapt kvalitetskravet til nitrat, men konkluderer, at der på relativt kort tid, bør kunne ses en effekt af ændret arealanvendelse i indvindingsoplandet.

Aalborg Kommune vurderer, at arealanvendelsen på de pågældende matrikler, på trods af overholdelse af de generelle lovbundne krav til landbrugsdrift, udgør en væsentlig risiko for grundvandsressourcen i Langholt-området, således at der er risiko for, at pesticid- og nitratindeholdet i grundvandsmagasinet vil stige yderligere, og at kravene til drikkevandskvaliteten på sigt vil overskrides.

Dyrkningsdeklaration

Der er i overensstemmelse med indsatsplanen formuleret en deklaration, der foreskriver den dyrkningsform, der i det konkrete indvindingsopland beregningsmæssigt vil medføre udvaskning af nitrat på 25 mg/l. 25 mg-deklarationen giver alene mulighed for at anvende arealerne til natur, skov, vedvarende græs, overdrev o. lign. uden anvendelse af gødning. Der er opstillet begrænsninger for græsningstryk over året, svarende til målsætningen for nitrat-udvaskningen. I kildepladszonen er det desuden ikke muligt at benytte pesticider.

Deklarationen tager udgangspunkt i den deklaration, der er benyttet i Aalborg Sydøst og Drastrup, og er udformet efter inddragelse af relevante specialister (som hydrogeolog, agronom, landinspektør og jurist), ligesom den oprindeligt er drøftet med repræsentanter for landbruget. Der er desuden udarbejdet en vejledning i praktisk håndhævelse af deklARATIONERNE, som løbende opdateres.

Erstatningen til lodsejeren i forbindelse med tinglysning af dyrkningsdeklarationen finansieres af Vandsamarbejde Aalborg, Grundvand. Vandsamarbejde Aalborg, Grundvand sikrer sig også, at deklarationen overholdes ved at føre regelmæssigt tilsyn hermed. Vandsamarbejde Aalborg, Grundvand og Horsens-Langholt Vandværk er indsat som påtaleberettiget i deklarationen.

Lodsejeren deltog i et opstartsmøde med de 3 lodsejere i Horsens-Langholt-området Herudover har det været et enkelt møde og efterfølgende telefonisk kontakt med ejeren af Gravsholtvej 34.